

VERBINDINGENSTATUUT

Stichting Woonopmaat
(d.d. 20 november 2017)

Status: **Definitief**

Vastgesteld door het Bestuur d.d.: 20 november 2017

Goedgekeurd door de RvC d.d.: 11 december 2017

Inhoud

0	Inleiding.....	3
1.	Status van het verbindingsstatuut.....	4
1.1	Definitie van verbindingen.....	4
1.2	Doel van het verbindingsstatuut.....	5
1.3	Positionering van het verbindingsstatuut.....	5
1.4	Vaststelling verbindingsstatuut.....	5
2.	Aangaan van verbindingen.....	6
2.1	Reden aangaan verbinding.....	6
2.2	(Wettelijke) kaders aangaan verbindingen.....	7
2.3	Besluitvormingsdocument.....	9
2.4	Goedkeuringsvereisten minister aangaan verbinding.....	10
3.	Statuten verbindingen.....	11
3.1	Wettelijke bepalingen.....	11
4.	Beheer verbindingen.....	13
4.1	Goedkeuring vervreemding van aandelen.....	13
4.2	Actieve informatieplicht.....	13
4.3	Financiële continuïteit in geding.....	13
4.4	Benoemingsvereisten.....	14
4.5	Verslaglegging.....	14
4.6	Werkdomein verbonden ondernemingen.....	14
4.7	Dienstverlening.....	15
4.8	Reglement financieel beleid en beheer.....	15
5.	Extern toezicht.....	16
5.1	Invulling toezicht.....	16
5.2	Aanwijzing.....	16
5.3	Bewindvoering.....	16

0 INLEIDING

Woonopmaat gaat ter uitvoering van haar taken zakelijke relaties aan met derden. Samenwerking kan plaatsvinden door middel van een aparte rechtspersoon of een vennootschap; daarvoor bestaan diverse rechtsvormen en samenwerkingsvormen.

Status model verbindingenstatuut

Dit model gaat met name in op de wettelijke bepalingen opgenomen in de Woningwet alsook in het deelnemersreglement van het WSW.

Doel van dit model

Het doel is dan ook om in algemene zin aan te geven aan welke wettelijke bepalingen een verbindingenstructuur zou moeten voldoen.

1. STATUS VAN HET VERBINDINGENSTATUUT

1.1 Definitie van verbindingen

De Woningwet (artikel 1 lid 2) benoemt de volgende verbindingen:

- *dochtermaatschappij*: dochtermaatschappij als bedoeld in artikel 24a van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek van een toegelaten instelling;
- *verbonden onderneming*: rechtspersoon of vennootschap:
 - a) welke een dochtermaatschappij is;
 - b) in welke een toegelaten instelling deelneemt in de zin van artikel 24c van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, of
 - c) met welke een toegelaten instelling anderszins een duurzame band heeft, waaronder mede wordt begrepen het hebben van stemrechten in de algemene vergadering van die rechtspersoon; niet zijnde een vereniging van eigenaars als bedoeld in afdeling 2 van titel 9 van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek. Conform Veegwet: artikel IX B;
- *woningvennootschap*: na bewerkstelling van een juridische scheiding overeenkomstig hoofdstuk IV, afdeling 3, paragraaf 5, met een toegelaten instelling verbonden onderneming;
- *samenwerkingsvennootschap*: vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap, door een toegelaten instelling overeenkomstig bij algemene maatregel van bestuur daaromtrent gegeven voorschriften aangegaan met een of meer andere toegelaten instellingen die alle in dezelfde gemeenten als die toegelaten instelling feitelijk werkzaam zijn, behoudens het bepaalde bij en krachtens artikel 21, vijfde lid.

Er is sprake van een 'duurzame band'¹ wanneer:

- de toegelaten instelling stemrechten heeft in de algemene vergadering;
- en/of wanneer er sprake is van een bestuurlijke of financiële band, met dien verstande dat het uitsluitend verstrekken van financiering niet voldoende is om van een duurzame band te kunnen spreken
- en/of wanneer de duurzame band uit de statuten van de verbinding (bijvoorbeeld een dochterstichting) kan worden afgeleid;
- en/of wanneer er sprake is van een duurzame band als bedoeld in artikel 2:24c lid 1 BW. Uit de memorie van toelichting op dat artikel kan worden afgeleid dat er een oogmerk moet bestaan om duurzaam verbonden te zijn ten dienste van de eigen werkzaamheid. Hiermee wordt e.e.a. afgebakend ten opzichte van de "eenvoudige belegging";
- en/of wanneer er sprake is exclusieve invloed op de benoeming van het bestuur van de verbinding;
- en/of wanneer er sprake is van bezit van 100% van de aandelen.

Onder duurzame band wordt niet verstaan uitsluitend het hebben van een langdurige contractuele relatie.

De uit de Woningwet afgeleide definitie is met het begrip "een duurzame band" zo breed gedefinieerd dat bijna alle relaties tussen de T.I. en andere rechtspersonen of vennootschappen onder de reikwijdte² vallen.

¹ Zie : bijlage 4 bij de Regeling toegelaten instellingen volkshuisvesting 2015 (Accountantsprotocol RTIV 2015)

² Dus ook bijvoorbeeld wijkontwikkelingsmaatschappijen (WOM) alsook deelname aan een gezamenlijk woonruimteverdeelsysteem dat is ondergebracht een aparte stichting.

1.2 Doel van het verbindingsstatuut

In het verbindingsstatuut is het toetsingskader vastgelegd dat door Woonopmaat wordt gehanteerd bij het aangaan, onderhouden en ontbinden van verbindingen. Ook geeft het verbindingsstatuut kaders voor de wijze waarop het toezicht (governance) op verbindingen wordt georganiseerd. Het verbindingsstatuut voorziet in de volgende doelstellingen:

- het bieden van een afwegingskader aan RvC en bestuurder;
- het borgen dat de verbinding duurzaam voldoet aan de wettelijke bepalingen;
- het verschaffen van inzicht en verantwoording aan de RvC;
- geven van kaders voor het inrichten van verbindingen;
- het bevorderen van eenheid van toezicht en governance voor alle verbindingen van Woonopmaat.
- geven van kaders specifiek voor de woningvereniging;
- het kunnen dienen als verantwoording en bieden van inzicht aan alle stakeholders (waaronder: Woonopmaat, Aw, WSW, gemeenten, huurdersorganisaties, samenwerkingspartners);
- dit alles in het kader van het mitigeren van (toekomstige) risico's bij het aangaan, beheren en beëindigen van verbindingen.

1.3 Positionering van het verbindingsstatuut

Het verbindingsstatuut maakt onderdeel uit van de governancestructuur van Woonopmaat en is gebaseerd op de statuten van de Woonopmaat. De vele aspecten van het onderwerp verbindingen zijn niet goed te vangen in een allesomvattend regelend kader. Afwijkingen ten opzichte van het toetsingskader zijn dan ook mogelijk, maar vereisen in het besluitvormende proces altijd een aanvullende motivering.

1.4 Vaststelling verbindingsstatuut

Het verbindingsstatuut wordt opgesteld door het bestuur en ter goedkeuring voorgelegd aan de RvC. Wijzigingen kunnen alleen worden doorgevoerd na goedkeuring van de RvC van Woonopmaat.

2. AANGAAN VAN VERBINDINGEN

Voorafgaand aan het aangaan van een verbinding door Woonopmaat, heeft de minister – in de praktijk is dat de Aw - goedkeuring gegeven. Conform Woningwet artikel 21 lid 2.

Het moment van ‘aangaan’ van de verbinding, is het moment waarop Woonopmaat formeel gaat participeren in de rechtspersoon of vennootschap; bij de oprichting van een dochter-BV is dat het moment waarop de oprichtingsakte bij de notaris is gepasseerd.

Woonopmaat verbindt zich, conform artikel 21 lid 1:

- a) uitsluitend met een naamloze vennootschap als bedoeld in artikel 64 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, indien de statuten van die naamloze vennootschap uitsluitend aandelen op naam kennen, een blokkeringsregeling bevatten en niet toelaten dat met medewerking van de vennootschap certificaten aan toonder worden uitgegeven, en
- b) uitsluitend met een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid als bedoeld in artikel 175 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, indien de statuten van die besloten vennootschap een blokkeringsregeling bevatten.

2.1 Reden aangaan verbinding

Aan het afsplitsen van een activiteit in een verbindingsstructuur c.q. losse verbinding, liggen altijd één of meerdere overwegingen ten grondslag. Leidend principe hierbij is dat Woonopmaat aannemelijk kan maken dat het aangaan van een verbinding met een andere rechtspersoon of vennootschap in het belang van de volkshuisvesting is. Conform BTIV 8 lid 1 A.

Aanvullende overwegingen kunnen zijn:

- Wettelijke bepaling: de Woningwet die verplicht dat de bestaande holdingstructuur wordt ondergebracht in de niet-DAEB-tak³ danwel bij een juridische scheiding dat een woningvennootschap wordt opgericht.
- Risicobeheersing: in plaats van Woonopmaat is de nieuwe rechtspersoon aansprakelijk met het eigen kapitaal en beperkt het risico van de Woonopmaat zich tot de kapitaaldeelname.
- Samenwerking:
 - met commerciële partijen: in sommige situaties kan de samenwerking met andere partijen zo beter worden vormgegeven;
 - met andere corporaties (o.a. shared service center voor back office-activiteiten).
- Fiscale overweging: waarmee fiscale optimalisatie uit hoofde van vennootschapsbelasting of omzetbelasting kan worden gerealiseerd.
- Transparantie: indien activiteiten met en/of voor derden worden uitgevoerd, kan het afsplitsen van dergelijke activiteiten de transparantie vergroten. Doordat afsplitsing beter inzichtelijk maakt wat dergelijke activiteiten kosten en wat de resultaten zijn wordt adequate aansturing vergemakkelijkt.
- Een andere hier niet genoemde overweging.

³ Overigens kan de corporatie bij een administratieve scheiding reeds een bestaande verbindingsstructuur hebben die in de niet-DAEB tak wordt ondergebracht, daarmee wordt naar de letter geen nieuwe verbindingsstructuur aangegaan.

2.2 (Wettelijke) kaders aangaan verbindingen

Woonopmaat onderscheidt bij het aangaan van verbindingen interne kaders en wettelijke kaders:

Interne kaders

het Bestuur van de verbinding wordt in principe gevormd door het Bestuur van Woonopmaat,

- Bij een dochter geldt dat inrichting van de organisatie, planning en control, etc. naar analogie van Woonopmaat plaatsvindt. Bij andere vormen is dit afhankelijk van het belang dat Woonopmaat heeft in deze verbinding. De afwegingen die hier worden gemaakt worden altijd overlegd met de bestuurder en de RvC en gedocumenteerd.
- DAEB-activiteiten worden in beginsel niet ondergebracht in een nieuwe verbinding.
- Bestaande verbindingen waarin DAEB-activiteiten duurzaam worden ondernomen worden geëvalueerd en waar mogelijk en wenselijk ontbonden, danwel worden de DAEB-activiteiten aan Woonopmaat overgedragen.
- Geborgd dient te zijn dat de aparte rechtspersoon (en niet Woonopmaat), de verplichtingen met de derden is aangegaan. Als vertegenwoordigers van de nieuwe rechtspersoon zich namelijk in woord, schrift of daad onvoldoende onderscheiden van hun hoedanigheid van medewerker van Woonopmaat kán de schijn worden gewekt dat Woonopmaat toch zelf bepaalde verplichtingen op zich neemt. Hierdoor bestaat het risico dat Woonopmaat wordt aangesproken voor nakoming of eventuele schadevergoeding.
- Alle verplichtingen over en weer worden contractueel vastgelegd. Te denken valt aan leningsovereenkomsten, dienstverlening, etc.

Wettelijke kaders (bepalingen, conform o.a. BTIV 9 lid 1):

- dat er sprake is dat zich verbinden voortvloeiend aanvaardbaar risico dat door Woonopmaat in de betrokken rechtspersoon of vennootschap in te brengen vermogen voor de volkshuisvesting bestemd blijft;
- het aantal woongelegenheden, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onderdeel h, waaronder mede worden begrepen zodanige woongelegenheden in gemengde geliberaliseerde complexen en waaronder niet worden begrepen andere woongelegenheden in zodanige complexen, niet hoger is dan 10% van het aantal zodanige woongelegenheden dat Woonopmaat op 31 december 2014 in eigendom had;
- door dat zich verbinden geen strijdigheid ontstaat met artikel 81, derde lid, eerste volzin, onverminderd de tweede, derde en vierde volzin van dat lid;
- de verrekening tussen de betrokken rechtspersoon of vennootschap en Woonopmaat, niet voor meer dan 60% geschiedt in de vorm van aandelen;
- indien Woonopmaat in verband met dat onderbrengen een lening aan die rechtspersoon of vennootschap verstrekt: die lening:
 - 1°. een hypothecaire geldlening is en
 - heeft een rentepercentage dat gelijk is aan de op het tijdstip van indiening van het verzoek om een goedkeuring als bedoeld in artikel 21, tweede lid, eerste volzin, van de wet geldende rente op tienjarige staatsleningen, vermeerderd met 1,5 % (BTIV 10 lid 2) (RTiV 2) en

- wordt in principe⁴ binnen vijftien jaar afgelost in liquide middelen en zodanig, dat na vijf en tien jaar ten minste een derde respectievelijk twee derde deel is afgelost (BTIV 10 lid 2) (Veeg BTIV artikel 1 c).
- dat toepassing wordt gegeven aan artikel 50a, eerste lid, van de wet: de betrokken in het belang van de huurders van de woongelegenheden van de betrokken toegelaten instelling werkzame bewonersorganisaties met het verbinden instemmen.
- Woonopmaat verschaft een met haar verbonden onderneming in principe⁵ niet anderszins vermogen dan door middel van het storten van aandelenkapitaal bij haar oprichting (Veegwet artikel IX E), of het aan die onderneming bij haar oprichting verstrekken van een lening als bedoeld in artikel 21, tweede lid, onderdeel e. Zij stelt zich na die oprichting niet in enigerlei opzicht garant voor die onderneming. Conform artikel 21a lid 1.
- Woonopmaat verschaft een op het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I van de Herzieningswet toegelaten instellingen volkshuisvesting in principe⁶ met haar verbonden onderneming geen ander vermogen dan het vermogen dat zij tot dat tijdstip aan die onderneming heeft verschaft, en stelt zich niet anderszins voor die onderneming garant dan zoals zij dat tot dat tijdstip heeft gedaan. De door haar aan een zodanige onderneming tot dat tijdstip gedane garantstellingen hebben uitsluitend betrekking op werkzaamheden van die onderneming waarmee voor dat tijdstip een aanvang is gemaakt, of met betrekking tot welke uit schriftelijke, uitsluitend op die werkzaamheden betrekking hebbende, stukken blijkt dat het maken van die aanvang wordt beoogd. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen voorschriften worden gegeven omtrent de toepassing van de tweede volzin. Conform 21 a lid 2.
- De winst van een met Woonopmaat verbonden besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid als bedoeld in artikel 175 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek komt de aandeelhouders ten goede. Van het bepaalde in de artikelen 201 en 216 van dat boek wordt niet afgeweken ten nadele van toegelaten instellingen die aandelen in die besloten vennootschap houden. Conform Woningwet 21 a. lid 4 en Veegwet artikel IX F.
- De vestiging van een recht van pand of hypotheek op zaken en daarmee verbonden rechten van een toegelaten instelling of een met haar verbonden onderneming die samenhangen met werkzaamheden op het gebied van de volkshuisvesting die niet behoren tot de diensten van algemeen economisch belang, welke vestiging geschiedt ten behoeve van het met een instelling die behoort tot een categorie als bedoeld in artikel 21c, eerste lid, kunnen aangaan van transacties voor het verrichten van zodanige werkzaamheden, wordt niet door enig beding van derden of een vestiging van zodanige rechten ten behoeve van derden beperkt. Een zodanig beding of zodanige vestiging is nietig. Conform 21 d. lid 1

⁴ In principe: De toegelaten instelling kan Onze Minister verzoeken om de aflossing, bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, op een later tijdstip te stellen of het af te lossen bedrag lager vast te stellen. Onze Minister willigt het verzoek uitsluitend in, indien naar zijn oordeel daardoor wordt voorkomen dat de financiële continuïteit van de rechtspersoon of vennootschap niet meer is gewaarborgd en de financiële continuïteit van WOONopMAAT gewaarborgd blijft. Hij kan aan dat inwilligen nadere voorwaarden verbinden. Conform BTIV 10 lid 3.

⁵ WOONopMAAT kan Onze Minister verzoeken om een ontheffing van een verbod als bedoeld in het eerste of tweede lid, op welk verzoek Onze Minister beslist overeenkomstig bij algemene maatregel van bestuur daaromtrent te geven voorschriften. Conform 21 a lid 3. Zie Veeg BTIV Artikel 1 D wat de criteria zijn voor ontheffing.

⁶ De toegelaten instelling kan Onze Minister verzoeken om een ontheffing van een verbod als bedoeld in het eerste of tweede lid, op welk verzoek Onze Minister beslist overeenkomstig bij algemene maatregel van bestuur daaromtrent te geven voorschriften. Conform 21 a lid 3. Zie Veeg BTIV Artikel 1 D wat de criteria zijn voor ontheffing.

- de dochtermaatschappij moet ten doel hebben om uitsluitend of mede werkzaam te zijn op het gebied van de volkshuisvesting zoals bepaald in art. 45 Woningwet. Conform Woningwet 23 a.

2.3 Besluitvormingsdocument

De overwegingen om activiteiten onder te brengen in een verbinding worden door Woonopmaat uitgewerkt in een besluitvormingsdocument. In het besluitvormingsdocument worden ten minste de navolgende criteria benoemd en beschouwd:

- de reden om de verbinding aan te gaan;
- de aard van de activiteiten;
- de strategische doelstelling met de activiteiten;
- de samenwerkingspartners en afspraken;
- het soort verbinding;
- het voorstel voor de inrichting van de verbinding (organisatie, planning en control);
- de fiscale consequenties;
- de risicobeheersing / afbakening;
- de mogelijkheden tot exit uit de verbinding.

Wettelijke bepalingen:

- een uiteenzetting waarin de toegelaten instelling aannemelijk maakt dat het voornemen om zich in de zin van artikel 21 van de wet te verbinden met een andere rechtspersoon of vennootschap in het belang van de volkshuisvesting is. Conform BTIV 8 lid 1 a.
- de zienswijzen van de gemeenten waar Woonopmaat of die rechtspersoon of vennootschap feitelijk werkzaam is. Conform BTIV 8 lid 1 b.
- de statuten en reglementen of ontwerpstatuten en -reglementen van die rechtspersoon of vennootschap. Conform BTIV 8 lid 1 c.
- een overzicht van het door Woonopmaat verschaft eigen of vreemd vermogen aan elk van de op het tijdstip van indiening van dat verzoek met haar verbonden ondernemingen, en van de door haar aan of ten behoeve van elk van die ondernemingen op dat tijdstip verleende garanties. Conform BTIV 8 lid 1 d.
- het ondernemingsplan of voorgenomen ondernemingsplan van de betrokken rechtspersoon of vennootschap, waarin in elk geval haar werkzaamheden of voorgenomen werkzaamheden zijn opgenomen en waaruit blijkt welk aandeel haar werkzaamheden of voorgenomen werkzaamheden op het gebied van de volkshuisvesting hebben in het geheel van haar werkzaamheden of voorgenomen werkzaamheden. Conform BTIV 8 lid 1 e.
- het financieringsplan of voorgenomen financieringsplan met betrekking tot die rechtspersoon of vennootschap, waarin in elk geval is opgenomen welke partijen voor welk aandeel eigen of vreemd vermogen aan die rechtspersoon of vennootschap zullen verschaffen. Conform BTIV 8 lid 1 f.
- een overzicht en een analyse van de financiële situatie van Woonopmaat en die van de betrokken rechtspersoon of vennootschap op het tijdstip van indiening van dat verzoek, waaronder in elk geval de meest recente balans van de toegelaten instelling, hun liquiditeits- en solvabiliteitspositie, een aan die posities gerelateerde en naar baten en lasten gespecificeerde meerjarenanalyse van de door hen verwachte kasstromen, hun mogelijkheden tot het aangaan van financiële transacties ten

behoefte van het kunnen verrichten van hun werkzaamheden en een analyse van hun leningenportefeuille. Conform BTIV 8 lid 1 g.

- een overzicht van de woongelegenheden van Woonopmaat met een huurprijs van ten hoogste het in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, van de Wet op de huurtoeslag genoemde bedrag, waarvan de waardering van de kwaliteit, bedoeld in artikel 5 van het Besluit huurprijzen woonruimte, kan leiden tot een huurprijs die hoger is dan dat bedrag, die zij voornemens is in de rechtspersoon of vennootschap onder te brengen. Conform BTIV 8 lid 1 h.
- indien van toepassing: de meest recente balans, winst- en verliesrekening en begroting van die rechtspersoon of vennootschap. Conform BTIV 8 lid 1 i.
- de mededeling, bedoeld in artikel 21, tweede lid, tweede volzin, onderdeel b, van de wet en Conform BTIV 8 lid 1 j.
- andere bescheiden die bijdragen aan een juist en volledig inzicht in de bedrijfsvoering of voorgenomen bedrijfsvoering en de financiering of voorgenomen financiering van die rechtspersoon of vennootschap. Conform BTIV 8 lid 1 k.

2.4 Goedkeuringsvereisten minister aangaan verbinding

Het besluitvormingsdocument wordt ter goedkeuring aan de RvC voorgelegd waarna goedkeuring aan de minister en het WSW wordt gevraagd. Bij het verzoek tot goedkeuring bij de minister houdt Woonopmaat rekening met de volgende wettelijke bepalingen, conform Woningwet artikel 21 lid 2:

- het verzoek houdt in dat toepassing wordt gegeven aan artikel 50a, eerste lid: de in het belang van de huurders van haar woongelegenheden werkzame huurdersorganisaties en bewonerscommissies, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel f respectievelijk g, van de Wet op het overleg huurders verhuurder, de toegelaten instelling hebben medegedeeld of zij met de verbinding instemmen;
- de statuten van de rechtspersoon of de akte van de vennootschap met welke Woonopmaat voornemens is zich te verbinden voldoen aan artikel 23 of aan de bij algemene maatregel van bestuur daaromtrent gegeven voorschriften;
- de financiële continuïteit van Woonopmaat of die rechtspersoon of vennootschap voldoende is gewaarborgd; deze is voldoende geborgd als de financiële middelen van Woonopmaat of rechtspersoon of vennootschap voldoende zijn om hun voorgenomen werkzaamheden te kunnen verrichten (conform BTIV 10 lid 1).
- Woonopmaat voornemens is die rechtspersoon of vennootschap geenszins vermogen te verschaffen dan door middel van het storten van aandelenkapitaal of het verstrekken van een lening overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur daaromtrent te geven voorschriften en;
- Woonopmaat voornemens is zich in generlei opzicht garant te stellen voor die rechtspersoon of vennootschap.

3. STATUTEN VERBINDINGEN

De statuten van de verbindingen en specifiek de woningvennootschap zullen minimaal aan de bepalingen voldoen zoals hier opgenomen. Aangezien elke verbinding uniek is wat betreft doelstelling, omvang, etc., zal per verbinding worden bezien welke aanvullende bepalingen gewenst zijn.

3.1 Wettelijke bepalingen

In de statuten van verbindingen worden minimaal de volgende (wettelijke) bepalingen opgenomen:

- In de statuten of de akte van de verbonden onderneming wordt bepaald dat zij uitsluitend of mede werkzaam is op het gebied van de volkshuisvesting, en wordt dat gebied omschreven overeenkomstig het bepaalde bij en krachtens artikel 45. Conform Woningwet artikel 23 lid 1.
- De statuten van een naamloze vennootschap als bedoeld in artikel 64 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek of een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid als bedoeld in artikel 175 van dat boek, met welke een toegelaten instelling zich verbindt in de zin van artikel 21:
 - a. bevatten geen bepalingen die afwijken van artikel 89 lid 1 tweede volzin, 92 lid 1, 105 lid 1, 135 lid 4, 198 lid 1, 201 lid 1 of 245 lid 1 van dat boek;
 - b. bevatten geen bepalingen als bedoeld in de artikelen 192 lid 1 aanhef en onder a en 242 lid 1 eerste volzin van dat boek;
 - c. bepalen dat de voorafgaande goedkeuring van de algemene vergadering van die naamloze of besloten vennootschap is vereist voor besluiten van haar bestuur over:
 - dienovereenkomstige aangelegenheden als die bedoeld in artikel 26, eerste lid, onderdelen c en i;
 - het oprichten van een dochtermaatschappij of het deelnemen in een rechtspersoon of vennootschap in de zin van artikel 24c van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, en
 - het verstrekken van een lening aan of het zich in enigerlei opzicht garant stellen voor een dochtermaatschappij of een rechtspersoon of vennootschap als bedoeld onder 2° en
 - bepalen, indien en zolang die naamloze of besloten vennootschap een dochtermaatschappij van Woonopmaat is, dat haar bestuur zich gedraagt naar de aanwijzingen van de algemene vergadering, welke bepaling in de statuten van die naamloze of besloten vennootschap kan worden beperkt tot aanwijzingen van die vergadering die de algemene lijnen van het te voeren beleid op nader in die statuten aangegeven terreinen betreffen. Conform Woningwet artikel 23 lid 2.
- De verbonden onderneming behoeft voor de wijziging van haar statuten, respectievelijk wijzigingen van haar statuten of akte, die betrekking hebben op haar werkzaamheden op het gebied van de volkshuisvesting, de goedkeuring van de minister, en legt daartoe elke voorgenomen wijziging respectievelijk zodanige wijziging aan hem voor. Conform Woningwet artikel 23 lid 3.
- In de statuten van de dochter wordt rekening gehouden met de bepalingen uit de Woningwet en specifiek met Woningwet artikel 23 d, 23 e, 25 lid 4 sub c 1^e, 25 lid 5.

3.2 Bepalingen vanuit deelnemersreglement WSW

Woonopmaat streeft naar het hebben van statuten van haar verbindingen die aansluit op de eisen zoals het Waarborgfonds Sociale Woningbouw heeft beschreven in haar deelnemersreglement.

4. BEHEER VERBINDINGEN

4.1 Goedkeuring vervreemding van aandelen

Woonopmaat dient een verzoek ter goedkeuring in bij de minister omtrent:

- a) het vervreemden⁷ van aandelen in een dochtermaatschappij door Woonopmaat en;
- b) overdracht of overgang⁸ van de door Woonopmaat in stand gehouden onderneming dan wel een overwegend deel van die onderneming aan een derde. Conform Woningwet artikel 27 lid 1.

Woonopmaat vervreemdt aandelen aan anderen dan toegelaten instellingen, enkel indien:

- a) die vervreemding niet ertoe leidt dat de financiële continuïteit van Woonopmaat niet langer is gewaarborgd;
- b) die vervreemding geschiedt in principe tegen een prijs die voldoende overeenkomt met de intrinsieke waarde;
- c) Woonopmaat een lening of een garantie aan de dochtermaatschappij heeft verstrekt of voor haar schulden aansprakelijk is, en die vervreemding niet ertoe leidt dat zij de helft of minder van de stemrechten in de algemene vergadering van de dochtermaatschappij overhoudt en
- d) degene aan wie wordt vervreemd hem een verklaring omtrent het gedrag als bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens kan overleggen. Conform BTIV 28 lid 1.

4.2 Actieve informatieplicht

Voor zover het bestuur van Woonopmaat de minister niet reeds schriftelijk mededeling heeft gedaan omtrent de aan deze werkzaamheden ten grondslag liggende omstandigheden, stelt de raad van commissarissen de minister schriftelijk op de hoogte van zijn werkzaamheden ter uitoefening van zijn taak:

- a) indien sprake is van een onoverbrugbaar geschil tussen Woonopmaat en een dochtermaatschappij;
- b) indien sprake is van liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen in een dochtermaatschappij.

Het bestuur en / of RvC van de dochtermaatschappijen zullen daaromtrent de RvC terstond schriftelijk op de hoogte stellen indien er sprake is van liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen. Conform BTIV 29. en Veeg-BTIV artikel 1 J.

4.3 Financiële continuïteit in geding

Indien naar het oordeel van het bestuur een met haar verbonden onderneming de financiële middelen ontbreken om haar werkzaamheden te kunnen voortzetten, meldt het dat onverwijld aan de minister en het WSW. Conform Woningwet 29 lid 1.

⁷ Het vervreemden van aandelen, die worden genomen of uitgevoerd zonder dat de minister het heeft goedgekeurd, is nietig. Conform Woningwet 27 lid 4.

Tevens kan de minister het Bureau bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, bedoeld in artikel 8 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, om een advies vragen als bedoeld in artikel 9 van die wet. Conform Woningwet 27 lid 3.

⁸ De minister kan besluiten om een besluit van overdracht of overgang niet goed te keuren in het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur. Conform Woningwet 27 lid 2.

Het bestuur van een dochtermaatschappij doet onverwijld, op diens verzoek of eigener beweging, aan de RvC of de minister mededeling van alle feiten en omstandigheden met betrekking tot welke het voor dat bestuur duidelijk is of redelijkerwijs duidelijk zou moeten zijn dat zij van invloed kunnen zijn op het door de T.I. op te stellen saneringsplan of voornemen. Conform Woningwet 29a lid 1.

4.4 Benoemingsvereisten

Degene die voor benoeming in RvC⁹ van een dochtermaatschappij is voorgedragen wordt pas benoemd nadat hij een verklaring heeft overgelegd die inhoudt dat hij niet eerder een bestuurlijke of toezichthoudende functie heeft bekleed bij enige rechtspersoon of vennootschap die op het maatschappelijke belang gerichte werkzaamheden verricht ten aanzien waarvan, als gevolg van zijn handelen of nalaten, een aanwijzing of maatregel is opgelegd en dat hij nooit voor een financieel-economisch delict is veroordeeld. Conform Woningwet 30 lid 7.

4.5 Verslaglegging

Om te kunnen voldoen aan de verslaggevingsvereisten dient Woonopmaat tijdig te beschikken over het definitieve jaarverslag van de verbonden ondernemingen en dient in het kader van consolidatie ook inhoudelijk de verslagleggingsvereisten van de verbonden ondernemingen te voldoen aan een aantal wettelijke bepalingen, opgenomen in de Woningwet. Conform Woningwet artikel 35, lid 1,2,3, en 36 lid 4 en 36 a. lid 4.

Deze eisen zijn:

- De verbonden ondernemingen stellen jaarlijks een jaarrekening op. Deze wordt vastgesteld binnen zes maanden na afloop van het betrokken boekjaar. Indien de vaststellingstermijn bij ministeriele regeling wijzigt, wijzigt tevens de termijn van vaststelling voor de verbonden ondernemingen mee.
- Vaststelling van de jaarrekening van de verbonden onderneming strekt niet tot kwijting aan een bestuurder onderscheidenlijk commissaris.
- In de jaarrekening van de verbonden onderneming waardeert het bestuur de onroerende zaken en hun onroerende en infrastructurele aanhorigheden tegen de actuele waarde.
- De verbonden ondernemingen verstrekken alle informatie die Woonopmaat nodig heeft om te voldoen aan de verantwoordingsvereisten.
- De verbonden ondernemingen zal op eerste verzoek van Woonopmaat, de accountant van Woonopmaat volledig toegang verschaffen tot zijn administratie en zijn eigen accountant opdragen aan dit onderzoek mee te werken.
- Het volkshuisvestingsverslag van de verbonden onderneming omvat een uiteenzetting van de werkzaamheden, met uitzondering van de ondernemingen van welke Woonopmaat minder dan 2% van de aandelen houdt. Woonopmaat kan aan de verbonden ondernemingen hieromtrent aanvullende eisen stellen.

4.6 Werkdomein verbonden ondernemingen

- De, voor zover zij werkzaam zijn op het gebied van de volkshuisvesting, verbonden ondernemingen zijn uitsluitend feitelijk werkzaam in gemeenten in Nederland, in

⁹ Overigens is het instellen van een RvC bij een dochtermaatschappij niet verplicht.

gemeenten in de directe nabijheid van Nederland of in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Conform Woningwet artikel 40.

- De met Woonopmaat verbonden ondernemingen van welke zij de enige aandeelhouder zijn en de samenwerkings-vennootschappen zijn uitsluitend werkzaam op het gebied van de volkshuisvesting. Indien Woonopmaat een deel van de aandelen van een met haar verbonden onderneming houdt, is die onderneming, overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur daaromtrent te geven voorschriften, ten minste naar rato van dat deel werkzaam op het gebied van de volkshuisvesting. Conform Woningwet artikel 45 en de daaraan gerelateerde artikelen in de BTIV en RTIV.
- Een verbonden onderneming voldoet in een kalenderjaar aan artikel 45, eerste lid, tweede volzin, van de wet, indien zij over dat jaar een percentage van haar omzet genereert uit werkzaamheden op het gebied van de volkshuisvesting, dat ten minste gelijk is aan het percentage van haar aandelen dat Woonopmaat in haar houdt. Conform BTIV artikel 46.
- De verbonden ondernemingen verstrekken Woonopmaat een overzicht van voorgenomen werkzaamheden, waaruit de gemeenten waar zij feitelijk werkzaam is kunnen afleiden welke werkzaamheden op hun grondgebied zijn voorzien, en welke bijdrage daarmee is beoogd aan de uitvoering van het volkshuisvestingsbeleid dat in die gemeenten geldt. Het overzicht heeft betrekking op de eerstvolgende vijf kalenderjaren. Conform Woningwet artikel 43 lid 1. Vrijgesteld zijn hiervan de met de toegelaten instelling verbonden ondernemingen van welke zij minder dan 2% van de aandelen houdt. Conform BTIV artikel 39 lid 3.

4.7 Dienstverlening

Woonopmaat zal ten aanzien van haar dochtermaatschappijen Woonopmaat B.V. en ENERGIEopMAAT B.V. diensten verlenen ten behoeve van de bedrijfsvoering of administratie. Conform Veegwet artikel IX y.

4.8 Reglement financieel beleid en beheer

- Woonopmaat en de aan haar verbonden ondernemingen voeren een zodanig financieel beleid en beheer, dat de financiële continuïteit niet in gevaar wordt gebracht. Conform 55a lid 1.
- Woonopmaat heeft een dergelijk reglement opgesteld. Het reglement is ook van toepassing de verbonden ondernemingen. Conform 55 a lid 2 en Veegwet artikel IX GG.

5. EXTERN TOEZICHT

Woonopmaat en haar dochtermaatschappijen staan onder toezicht van de Autoriteit woningcorporaties (Aw).

5.1 Invulling toezicht

Het toezicht van de Aw richt zich bij de dochtermaatschappijen op de volgende onderwerpen:

- a) de rechtmatigheid van het handelen en nalaten;
- b) de governance en de integriteit van beleid en beheer;
- c) het behoud van de financiële continuïteit;
- d) het beschermen van het maatschappelijk bestemd vermogen;
- e) de solvabiliteit en de liquiditeit;
- f) de kwaliteit van het financieel risicomanagement, het financieel beheer, de financiële aansturing en de financiële verantwoording.

Het toezicht omvat de volgende taken m.b.t. de dochtermaatschappijen:

- a) het risicogericht beoordelen van het beleid en beheer en het aan hen doen toekomen van dat oordeel;
- b) het risicogericht beoordelen van het functioneren in het algemeen en;
- c) het desgevraagd en uit eigen beweging informeren van de Minister over ontwikkelingen omtrent de dochtermaatschappijen die in het belang van het toezicht zijn, en het op grond daarvan doen van voorstellen.

5.2 Aanwijzing

De minister kan in het belang van de volkshuisvesting Woonopmaat of een dochtermaatschappij een aanwijzing geven om een of meer handelingen te verrichten of na te laten. Een aanwijzing aan Woonopmaat kan betrekking hebben op werkzaamheden van een dochtermaatschappij of van een samenwerkingsvennootschap waarin zij volledig aansprakelijke vennote is, in welk geval corporatie Woonopmaat er voor zorgdraagt dat de dochtermaatschappij of die vennootschap die aanwijzing naleeft. Een aanwijzing heeft geen betrekking op het plaatsen van opdrachten door de toegelaten instelling of haar dochtermaatschappij.

Conform Woningwet artikelen: 61 d, 61 e, 61 f, 61 g,

5.3 Bewindvoering

Indien Woonopmaat of een dochtermaatschappij het belang van de volkshuisvesting ernstige schade berokkent, redelijkerwijs in die situatie geen verbetering te voorzien is en een andere daartegen gerichte maatregel dan het onder bewind stellen van Woonopmaat of dochtermaatschappij niet doeltreffender zou zijn, kan de rechtbank in het arrondissement waarin zij haar woonplaats heeft haar onder bewind stellen op een daartoe strekkend verzoek van de Minister. De Minister kan bij zijn verzoek personen voor benoeming tot bewindvoerder voordragen en voorstellen doen omtrent hun beloning. Indien de minister een aanwijzing doet bij Woonopmaat of één van haar dochtermaatschappijen, dan zal Woonopmaat deze aanwijzing opvolgen.

Artikel 61d, eerste lid, tweede volzin, is ten aanzien van een samenwerkingsvennootschap als bedoeld in die volzin van overeenkomstige toepassing. Conform Woningwet artikelen: 61 h, 61 i, 61 j, 61 k, 61 l.